



# féasta focal

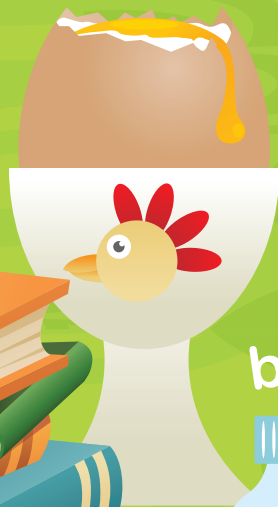
101-200



leabhar



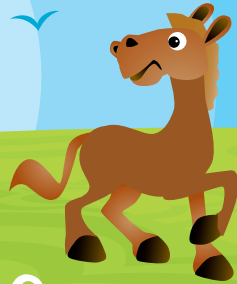
ubh



brioscaí



capall



lámh



bosca



cailín



# Féasta Focal

'Ba chóir go mbeadh an phleanáil don litearthacht..., ní amháin sna ceachtanna teanga agus litearthachta... ach thar an churaclam ar fad bunaithe ar chláir struchtúrtha atá in oiriúint do riachtanais gach ranga ar an iomlán agus do riachtanais a dhaltaí aonair. Ba chóir go gcuirfeadh sé daltaí ar a gcumas leis an eolas, tuiscint agus scileanna atá sonraithe i riachtanais reachtúla an churaclaim athbhreithnithe a fhorbairt. Ní mór go mbeadh ionchais mhóra ag na múinteoirí do gach dalta.'

(‘Gach Scoil ina Scoil Mhaith’. An Roinn Oideachas Meitheamh 2008)

Díríonn Féasta Focal ar an chéad 200 focal ardmhnicíochta sa Ghaeilge i léitheoireacht páistí ag leibhéal na bunscolaíochta. Tá tábhacht nach beag ag baint leis na focail seo cionn is gurb iad is minice a thagann aníos i mbunús na dtéacsanna léitheoireachta ach go mbíonn deacrachtaí ag roinnt páistí le cuid acu. Cuideoidh Féasta Focal leis na páistí sin na focail a aithint agus a úsáid trí na cleachtaí agus na cluichí san acmhainn agus iad ag obair ina n-aonar nó i ngrúpaí. Is acmhainn é seo is féidir a úsáid de réir mar is gá nó is mian go háirithe de réir bharúil phroifisúnta an mhúinteora ar riachtanais an pháiste. Ní cúrsa ná scéim struchtúrtha léitheoireachta é ná acmhainn a thacaíonn le modheolaíocht ar leith ach ba chóir dó trí úsáid thomhaiste muinín an pháiste a bhfuil na deacrachtaí sin aige/aici a threisiú.

‘Is féidir deacrachtaí foghlama a chosc nó a mhaolú do go leor páistí trí mheasúnuithe luatha cuimsitheacha ar a gcuid feidhmíochta, le straitéisí idirghabhála cuí ina dhiaidh sin a mhaolaíonn na baic atá ann ar fhoghlaim. Tugann taighde le fios ... go ndéanann taighde, diagnóis agus soláthar ceart ag céim luath difríocht mhór do dheiseanna saoil.’

(‘An Bealach Chun Tosaigh do Riachtanais Speisialta Oideachais agus Chuimsiú’. An Roinn Oideachais Lúnasa 2009)

Tá áit lárnach ag measúnú múnlaiteach inár scoileanna agus is féidir le háit lárnach bheith ag ‘Féasta Focal’ sa mheasúnú seo fosta. Tig leis an mhúinteoir a aithint go bhfuil feabhas ag teacht ar dhaltaí tríd an dóigh a bhfuil siad ábalta na focail a úsáid agus iad ag caint, ag scríobh agus ag léamh.

Tá sé tábhachtach go bhfuil siad ábalta na focail a aithint agus a thuiscint i gcomhthéacsanna difriúla trasna an churaclaim. Ní focail gan nasc iad.

Ní acmhainn do pháistí le Riachtanais Bhreise amháin ‘Féasta Focal’ agus mar sin de is féidir a úsáid le gach páiste. Tugann ‘Féasta Focal’ dúshraith do gach páiste tabhairt faoi gach aon ghné den churaclam.

Tá sé iontach tábhachtach go mbaineann na páistí sult agus spraoi as ‘Féasta Focal’. Moltar cloí leis na céimeanna éagsúla agus na háiseanna breise i ngach aon chéim a úsáid le tuiscint iomlán a dhaingniú. Nuair atá an mhúinteoir sásta go bhfuil na focail ar eolas ag páistí ag céim ar leith moltar na páistí a bhogadh ar aghaidh ansin chuig an chéad chéim eile. Tá sé iontach tábhachtach go dtuigeann na páistí roimh ré na gníomhaíochtaí agus na cluichí ag gach céim.

Is cinnte nach mbeadh ‘Féasta Focal’ ann gan an taighde cuimsitheach a bhí déanta ag Dr. Gabrielle Nig Uidhir, Coláiste Ollscoile Naomh Muire, Béal Feirste, mar chuid de ‘Áis Mheasúnaithe sa Luathlitearthacht: Treoir do Theagasc na Litearthachta’ agus beimid faoi chomaoin go deo aici as. Ba í Gabrielle a d’aimsigh an chéad 200 focal ardmhnicíochta agus is ar an taighde seo a bunaíodh ‘Féasta Focal’. Ar ndóigh, beimid faoi chomaoin go mór fosta ag Ristead Mac Daibhéid a chuir an pacáiste seo le chéile do CCEA agus a d’obair go dúthrachtach lena chur ar fáil don earnáil. Chomh maith leis sin, táimid iontach buíoch fosta do pháistí Ghaelscoil Éadain Mhóir Doire a thriail na cluichí agus na leathanaigh thacaíochta agus a thug moltaí dúinn.

Tá ‘Féasta Focal’ ar fáil chomh maith ar shuíomh gréasáin Churaclam Thuaisceart Éireann, [www.nicurriculum.org.uk](http://www.nicurriculum.org.uk), áit ar féidir leis an mhúinteoir na háiseanna éagsúla a íoslódáil.



# Clár (101-200)

## Spléach-chártaí

Is spléach-chártaí iad seo is féidir leat a úsáid agus tú ag obair le páiste aonarach nó le grúpa beag.

Is lena n-úsáid mar thagairt amháin a dearadh na cártaí seo. Molaimid go ndéantar iad a fhótachóipeáil nó a íoslódáil ó shuíomh gréasáin Churaclam Thuaisceart Éireann: [www.nicurriculum.org.uk](http://www.nicurriculum.org.uk)

## Póstaeir Focal

**Nótaí don mhúinteoir:**

Is féidir na póstaeir focal a chur thart ar bhallaí an tseomra ranga le cuidiú leis na páistí na focail a aithint.





101-200  
Spléach-chártaí

1

**air**

Focail 101–110

2

**deas**

Focail 101–110

3

**mhamáí**

Focail 101–110

4

**beidh**

Focail 101–110

5

**duinne**

Focail 101–110

6

**siúl**

Focail 101–110

caad

Focail 101-110

thug

Focail 101-110



nua

madadh

1

**tábla**

Focail 111–120

2

**duit**

Focail 111–120

3

agat

Focail 111-120

4

d'ith

Focail 111-120

5

ocras

Focail 111-120

6

mhála

Focail 111-120

7

linn

Focail 111–120

8

dtí

Focail 111–120

abhaille

Focail 111–120

thóg

Focail 111–120

1

stop

Focail 121–130

2

chrann

Focail 121–130

ba

bh eag



5

**féin**

Focail 121–130

6

**teacht**

Focail 121–130

arís

agam

slán

leir

1

christin

Focail 131–140

2

ubh

Focail 131–140

3

**ná**

Focail 131–140

4

**chodladh**

Focail 131–140

5

chaitih

Focail 131–140

6

leabhar

Focail 131–140

7

d'oscail

Focail 131–140

8

ó

Focail 131–140

liomsa

d'armharc



1

béar

Focail 141–150

2

nach

Focail 141–150

3

**muud**

Focail 141–150

4

**madra**

Focail 141–150

5

cheannai gh

Focail 141–150

6

úll

Focail 141–150

**tqae**

**níor**

learnaí

lárn

1

iaad

Focail 151–160

2

dearg

Focail 151–160

3

**cuir**

Focail 151–160

4

**bosca**

Focail 151–160

5

**féidir**

Focail 151–160

6

**eile**

Focail 151–160



**dhaidí**

**cailín**

doras

d'irigih

1

bí

Focail 161–170

2

shuig h

Focail 161–170

3

lámh

Focail 161–170

4

gasúr

Focail 161–170

5

fliuch

Focail 161–170

6

dhneas

Focail 161–170

d'fhéach

Focail 161–170

boocht

Focail 161–170

**carri**

**snámh**

1

gasta

Focail 171-180

2

faoin

Focail 171-180



3

**dhéanamh**

Focail 171–180

4

**ais**

Focail 171–180

5

seorra

Focail 171-180

6

lá

Focail 171-180

7

oíche

Focail 171–180

8

Noilag

Focail 171–180

**mboard**

**chathaoir**

1

stad

Focail 181–190

2

bán

Focail 181–190

3

**babai**

Focail 181–190

4

**caint**

Focail 181–190

5

pháirc

Focail 181–190

6

dúirt

Focail 181–190

phoist

leo



ghé

fosta

1

fóili

Focail 191–200

2

daiideo

Focail 191–200

3

**brioscái**

Focail 191–200

4

**acu**

Focail 191–200

5

teidí

Focail 191–200

6

rug

Focail 191–200

7

**mamá**

Focail 191–200

8

**irniú**

Focail 191–200

dána

Focail 191–200

capall

Focail 191–200



101-200  
Póstaeir Focal